

Zpravodaj obce

III. ročník, prosinec 2017

Čtvrtletník

Registrováno u Ministerstva kultury ČR pod evidenčním číslem: MK ČR E 21 992

KOŽUŠANY - TÁŽALY

SLOVO STAROSTY

Vážení spoluobčané.

Prosincové číslo obecního zpravodaje je poslem, který nám oznamuje příchod dvanáctého, a tedy posledního měsíce letošního roku. Pro některé to je období zklidnění, adventu a duševní pohody. Jiní naopak trpí nedostatkem času, protože v práci se musí stihnout vše, co bylo na letošní rok naplánované. K tomu ještě nakoupit dárky, sehnat stromeček, kapra a napéct cukroví. Někdy to je pěkný shon a mnozí z nás, ale především ženy, si možná oddychnou až po štědrovečerní večeři. Věřím, že rozsvícený stromeček a radost z rozdaných dárků bude pro nás odměnou a potěšením.

Pro všechny školáky jsou Vánoce ve spojení s prázdninami a zimními radovánkami vítaným dárkem za školní „trápení“. Vánoce jsou však také časem, kdy si připomínáme tradice a kdy zazní koledy. Ani na to bychom neměli zapominat.

Vážení občané, přeji vám všem, abyste konec roku zvládli bez velké nervozity a stresu. Přeji vám také, abyste Vánoce prožili v klidu a v pohodě se svými blízkými a do nastávajícího roku 2018 mnoho zdraví, štěstí, spokojenosti, osobních i pracovních úspěchů.

Petr Mazal

5. prosince navštívil naši obec
Sv. Mikuláš s anděly a čerty

Rozsvícení vánočního stromečku

Rozsvícení vánočního stromečku

OHLÉDNUTÍ ZA LETOŠNÍM ROKEM V OBLASTI INVESTIČNÍ VÝSTAVBY A ZÁMĚR PRO ROK 2018

Začátkem letošního roku jsme ukončili poslední etapu výstavby splaškové kanalizace a čistírny odpadních vod. V březnu byl ukončen a úspěšně vyhodnocen zkušební provoz. Následně byla čistírna zkolaudována s přechodem na plný provoz. Celková pořizovací cena kanalizace a ČOV činí 65 502 240,42 Kč bez DPH – dotace byla ve výši 35 078 000,-Kč. Úvěr u ČSOB 18 000 000,- Kč (k 31.11.2017 zbývá doplatit 14 655 596,17 Kč).

Ve spolupráci s magistrátem města Olomouce pokračují přípravné práce na vybudování cyklostezky Kožušany-Nemilany. V letošním roce musel být přepracován projekt a v současné době probíhají jednání s vlastníky dotčených pozemků.

V základní škole byla provedena oprava elektroinstalace počítačové učebny (připravujeme úplnou modernizaci počítačové učebny).

Byla opravena střecha na dílně u obecního úřadu.

Byly vymalovány a renovovány a dovybaveny prostory kulturního domu v Tážalech za částku 100 250,-Kč.

Ke všeobecné radosti našich dětí i jejich rodičů byla provedena výstavba dětského hřiště v parku v Kožušanech. Na financování této akce jsme vynaložili 347 013,- Kč.

Pokračovali jsme v dalším přebudování a zkvalitnění vnitřních prostor tělocvičny. Provedli jsme úpravy nájemních prostor za částku 261 260,-Kč.

Částečně jsme provedli rekonstrukci sběrných míst v obci na tříděný a biologický odpad.

V Kožušanech a Tážalech za autobusovou zastávkou a směrem ke „Kocandě“ na nově vzniklých zastavitelných plochách byly zahájeny práce na projektové přípravě pro napojení splaškové kanalizace.

Dále se připravují žádosti o dotace na rekonstrukce chodníků a komunikací po výstavbě kanalizace ve třech hlavních úsecích, které jsou projektově připraveny: (prozatím nespadáme do žádné kategorie poskytovaných titulů).

1. Silnice III. třídy - od obchodu Hruška v Tážalech k budově Základní školy v Kožušanech, v délce 445m.

2. Místní komunikace v Tážalech od Kulturního domu po elektrický transformátor v dolní části obce, v délce 345 m.

3. Přílazeček mezi křižovatkami se silnicemi II. a III. třídy, v délce 190m.

Ve fázi příprav jsou žádosti na odbahnění rybníka „Močidlo“, oprava střechy a výměna oken na Kulturním domě a obecním úřadě a těsně před podáním je žádost o vybudování sběrného dvora v areálu ČOV.

Petr Mazal starosta obce

Vlad. Kubisa předseda finančního odboru

ŠKOLNÍ ZPRÁVY

Letos už naposledy k vám přicházíme se školními zprávami.

Za tři měsíce školní docházky vidíme největší pokrok u prvňáčků. Žáci už skládají slova, čtou ze Slabikáře a počítají do deseti. Utvořili si kamarádské vztahy nejen se svými spolužáky, ale i s žáky z vyšších ročníků. Vzájemně si pomáhají.

My se snažíme zpestřovat vyučování návštěvou divadla, besedou se sokolníky, exkurzí po Olomouci s kočíčkou Olou,

výchovným koncertem a v rámci školní družiny Drakiádu.

Chceme, aby se naše děti rozvíjely všestranně, proto jsme se zapojili do projektů: Sazka olympijský víceboj, který podporuje zdravý životní styl, Atletění a Florbal.

V minulých dnech proběhla na naší škole komplexní inspekční činnost ČŠI zaměřená na úroveň a průběh vzdělávání. Závěry budou k dispozici do konce roku. My však

víme, že se jim na naší škole líbilo a o výsledku Vás budeme informovat.

S blížícím se koncem kalendářního roku Vám přejeme pevné zdraví, pohodu a lásku v novém roce.

Mgr. Zdeňka Vašíčková, ředitelka školy

65 LET OD VELKÝCH ZMĚN NA NAŠICH VESNICÍCH

V novodobých dějinách naší země je jen málo tak pohnutých období venkova, jako byla léta socializace a kolektivizace v padesátých letech 20. století.

Po příkladu združstevnění a zestátnění zemědělství v bývalém Sovětském Svazu, nastal po roce 1948 tento proces i u nás. Rok po komunistickém převratu, 23. února 1949, byl vydán zákon o JZD, který přivedl tisíce rolníků do neštěstí a mnohým z nich připravil i velice tragické a smutné osudy.

Poprvé po staletích se mělo na vesnici změnit to, co po věky věků určovalo její podobu: osobní vlastnictví půdy a z něj plynoucí hospodářské i sociální vztahy.

Nejen velcí sedláci, ale i ti nejmenší chalupníci a domkaři byli hrubým a nevybíravým způsobem nuceni, pod hrozbou věznění či vysídlení do pohraničí, vzdát se svého po předcích zděděného majetku a „dobrovolně“ ho odevzdat ke společnému hospodaření v tzv. JZD (Jednotných zemědělských družstvech).

Záměr tehdejšího režimu o totální likvidaci selského stavu se zdařil dokonale. Dnes již hrdí sedláci jako společenská třída neexistují – skončili definitivně v propadlišti dějin.

Jak tento převratný zlom venkova probíhal v Kozušanech a Tážalech a co mu předcházelo, zaznamenal místní ředitel národní školy Bohumil Konečný ve školní kronice:

S uspokojením a radostí zaznamenávám, že v tomto roce 1952 i naše obec, jakož i vedlejší Tážaly, se zařadily v řadu obcí, které vytvořily novou formu polního hospodářství a založily JZD. Cesta k této přeměně naší obce byla dlouhá a obtížná. Ještě v loňském roce myšlenka, snaha a úsilí založit zemědělské družstvo se nesetkala se zdarem.

Nenašlo se správné pochopení u zemědělců a je třeba zaznamenati, že nejsou mu nakloněni ani drobní zemědělci – příslušníci KSČ (Komunistické strany).

Bylo potřeba dlouhého přesvědčování a úsilí zlomit odpor proti kolektivizaci. Přílišné lpění na půdě zděděné, nebo jinak získané, bylo příčinou odporu k socializaci vesnice. I počáteční obtíže, neúspěchy a krach sousedního družstva v Nemilanech živily nechuť zdejších zemědělců k JZD.

Čtyři členové KSČ dali si při prověrce závazek, že vstoupí do zemědělského družstva, zůstalo však jen při slibech. Až nový předseda KSČ soudruh J. Prokeš z Kozušan č. 94 začal jednati. Ve stranickém výboru bylo založení přípravného výboru prodiskutováno a schváleno. Na veřejné plenární schůzi MNV (Místní národní výbor) 17. července 1952 za přítomnosti krajského zemědělského referenta soudruha Oldřicha Vacy a instruktora ze strany lidové bratra M. Raška byl konečně zvolen přípravný výbor JZD.

K tomu dni bylo podáno 12 přihlášek do družstva. Průlom do nechuti větších sedláků k JZD učinil rolník Jos. Skyva, který podal první přihlášku. Do konce prázdnin vzrostl počet družstevníků na 59.

Na podzim toho roku se započalo ihned s hospodářsko-technickou úpravou půdy. Chuť ke společné práci budí oprávněně

naděje, že JZD bude pracovati dobře. Nakonec podali přihlášky všichni rolníci, kromě Antonína Kalába, jenž v této době ve věku 61 let obhospodařuje se svou manželkou 18,9 ha zemědělské půdy; toto pochopitelně nestačí řádně obdělávat a jeví se nám jako trvalý neplnič kontingentu (dodávek). Přijat nebyl ani Rudolf Ženčák, který si odpykává trest pro notorické neplnění předepsaných dodávek. Odhlásili se však dva zemědělci: Josef Grunt a František Mlčoch.

Obec byla zamořena slintavkou a kulhalkou, při níž zahynulo 48 ks dobytka. Obyvatelé zamořených dvorů se nemohli zúčastnit sklizně cukrovky a tím pádem se stalo, že šest měřic cukrovky zamrzlo zároveň s menší plochou brambor.

Potud zápis Bohumila Konečného a já bych jen na vysvětlenou dodal, jak se vlastně ve skutečnosti provádělo to výše zmíněné přesvědčování a lámání odporu proti kolektivizaci a jak to de facto bylo s Josefem Skyvem a „notorickým“ neplníčem dodávek Rudolfem Ženčákem.

Od roku 1950 byli postupně sedlákům odebíráni zbylí pracovníci zaměstnaní na jednotlivých gruntech a byli zařazováni do průmyslové výroby. Z obce odešli i Rumuni, kteří zde po válce pracovali u větších rolníků. Ani vlastní děti nesměly zůstat doma, musely jít do učení do fabrik (např. dva synové Bohuslava Kováře z č. 27). Zůstal pouze hospodář s hospodyní a těm připadl nadlidský úkol zvládnout nejen ošetřování

První předseda JZD
František Vlaňaný před
novostavbou kravína

a poklizení dobytka, ale hlavně polní práce. Aby toho nebylo málo, vypínala se přes den elektrika, takže mechanizované činnosti, hlavně výmlat obilí, museli sedláci dělat v noci.

K tomu všemu byly zemědělcům stanoveny vysoké dodávky zemědělských produktů (tzv. kontingenty), a když je nesplnili, dostali až statisícové pokuty a hospodář šel na několik měsíců do vězení.

Proč byly z venkova odčerpány téměř všechny pracovní síly, vysvětlovali tehdejší političtí představitelé tím, že chtějí zamezit vykořisťování zemědělských dělníků vesnickými kulaky (boháči).

Skutečnost, proč Josef Skyva vstoupil jako první do družstva, je povšečně známá. Neustále ho „navštěvovali“, kontaktovali a zastrašovali náboroví agenti z okresu a bezohledným způsobem jej nutili ke vstupu do JZD. Pronásledovali jej ve dne i v noci, v jeho domě, na návsi i při práci na poli. Jejich snaha však neměla úspěch, proto sáhli k ostřejšímu prostředku. Dali mu ultimátum: Buď do týdne „dobrovolně“ podepíše přihlášku do družstva, nebo bude vysídlen s celou rodinou – manželkou, malým dítětem (druhé bylo na cestě), starými rodiči a tělesně postiženým příbuzným Robertem Urbáškem – do pohraničí. Josef Skyva, vědom si své zodpovědnosti, nakonec hrubému nátlaku podlehl a přihlášku podepsal.

Podobným způsobem byli donuceni i Josef Vaca, Bohuslav Kovář, Kryšpín Krčmář, Rudolf Šelep, Josef Žáček, Fabián Beneš, Maxmilián Štrélák, Alois Pospíšil, Antonín Ženčák, Bohumil Vaca, Josef Nevrlý, Kryšpín Ženčák, Štěpán Ženčák a další zemědělci.

V Tážalech: Vladimír Lench, Ludvík Müller, Fr. Lakomý, Fr. Halenka, Jan Lench, Rudolf Stavělík, Ant. Hanák, Fr. Zatloukal, Jan Stavělík, Fr. Škrle, Rudolf Horáček, Fr. Buchta a Jaroslav Buchta.

Rodina Rud. Ženčáka z Kožušan č. 1.

Horní řada zleva: Rudolf, Ludvík, František, Břetislav.

Dolní řada zleva: Miroslav, rodiče Marie a Rudolf a jejich jediná dcera Marie.

Poté, co už byli všichni tito větší tážalští rolníci zlomeni ke vstupu do JZD, svolal okres v obci vzorové veřejné zasedání, kde měl každý bez odporu a „slavnostně“ podepsat přihlášku do družstva. Když přišla řada na Františka Škrle, ten přistoupil k předsednickému stolku, vzal přihlášku do ruky, pozorně si ji v napjatém tichu nahlas předčítal, pak se u věty „...**dobrovolně** vstupuji do družstva...” krátce zamyslel a před zkoprnělými okresními bafuňáři vážně prohlásil: *Dež už vám to teda mosim podepsat, tak aspoň tade to „dobrovolně“ šknite!* Rázem bylo po „slavnostní“ atmosféře.

Rudolf Ženčák z Kožušan č. 1 jako jediný z velkých sedláků nejenže kategoricky odmítal vstup do JZD, ale veřejně hlásal proti jeho založení. Označili ho za „kulaka“ a s touto „nálepkou“ musel být, podle tehdejší osvědčené praxe, izolován od ostatních rolníků. Připravovalo se proto jeho vystěhování do pohraničí, ale nakonec se to vyřešilo jiným, dostatečně spolehlivým, způsobem. Byly mu neúměrně navýšeny dodávky, které pochopitelně nemohl splnit. Následovala vysoká pokuta a vězení. Ve stejný den (1. 7. 1952), kdy Rudolf Ženčák nastupoval do vězeňské vazby v Olomouci, byl jeho syn Břetislav povolán k prezenční vojenské službě k PTP (Pomocný technický prapor – Černí baroni).

Protože hospodářství tím pádem zůstalo bez chlapské ruky, byla na gruntě ustanovena státní správa, která zde hospodařila takovým způsobem, že už pár týdnů po žních nezůstalo ve stodole a na komoře jediné zrnko obilí, dobytek celý den bučel hladu, a co nebylo v domě přibito a přikováno – všechno zmizelo.

Když byl pětadesátiletý Rud. Ženčák v poslední den roku 1952 z vězení (Plzeň – Bory) propuštěn, ocitl se doma ve vydrancovaném hospodářství a zcela bez finančních prostředků. V této nezáviděníhodné situaci mu byla „milostivě“ nabídnuta možnost vstupu do JZD. Protože nenašel nikde zastání, o spravedlnosti ani nemluvě, byl nakonec nucen tuto nabídku akceptovat.

V roce 1957 „dovolili“ vstup do družstva dalšímu „kulakovi“ Antonínu Kalábovi a také Františku Bučkovi, který do té doby hospodařil na propachtovaném Rubačikově gruntě č. 5. O dva roky později do JZD vstoupili poslední soukromí zemědělci – v Kožušanech František Mlčoch a Josef Grunt – v Tážalech Ludvík Müller a Antonín Hanák. Tím byla kolektivizace obou našich vesnic dokončena a uzavřena.

1. skupina rostlinné výroby – obsluha mlátičky:

1 Marie Mlčochová, 2 Vojtěch Zmeškal, 3 Anežka Bortlová, 4 Anna Gruntová, 5 Gabriela Pazderová, 6 Frant. Šmakal, 7 Marie Huspeninová, 8 Jar. Strnad, 9 Marie Procházková zvaná Chaňa, 10 Antonín Zavdil, 11 František Huspenina, 12 Josef Dočkal, 13 Marie Doubravská.

Družstva začala prosperovat až v šedesátých letech. Pomohlo postupné zavádění mechanizace do zemědělství. Společné vlastnictví však odstranilo pocit zodpovědnosti a ztratila se láska k rodné hroudě i k hospodářským zvířatům. Půdu i nemá stvoření už nikdo neměl rád. Odcizilo se to od lidí – chodilo se tam do práce jako do továrny.

Milan Ženčák

MATEŘSKÁ ŠKOLKA

V blížící se vánoční době si s dětmi užíváme slavnostní atmosféry. Při procházkách si všímáme měnící se přírody chystající se na zimu a těšíme se z prvního sněhu. Viděli jsme pěkné představení loutkového divadla, které nás v listopadu navštívilo.

Svůj čas také věnujeme nacvičování na naši oblíbenou besídku a v neposlední řadě se také pilně připravujeme a vyrábíme spoustu krásných věcí na blížící se jarmark. Těšíme se na společné Vánoce, které si ve školce užijeme.

J. Řezáčová

OMEZENÍ SVÉPRÁVNOSTI V PRŮBĚHU HISTORIE AŽ DO SOUČASNOSTI – DÍL I.

Způsobilost k právním činům

Způsobilost k právním činům byla dle rakouského práva 19. století omezena věkem tak, že děti do dovršení sedmého roku věku nebyly

vůbec způsobilé. Nedospělí ve věku od 8 let do 14 let byli způsobilí, pokud jednali ve svůj prospěch. Dospělí v užším smyslu slova ve věkové kategorii 15 let až 24 let, směli volně nakládat se svým majetkem. Za zletilé byly považovány osoby, které dovršily 24 let, ty byly pokládány za úplně svéprávné.

I tak mohl soud otcovskou nebo poručenskou moc těmto osobám prodloužit, a to z důvodu tělesných a duševních vad omezujících jejich jednání, jakož i pro dluhy či páchání přestupků. O takovém prodloužení otcovské či poručenské moci rozhodoval soud. Naopak nezletilý mohl získat svéprávnost výslovným prohlášením za zletilého, pokud dovršil 20 let věku.

Zajímavé je, že teprve v padesáti letech mohli lidé adoptovat děti. Vojáci byli omezení zákonem tak, že nemohli uzavřít smlouvu o půjčce, pokud neměli žádný svůj majetek.

Moc otcovská skončila, pokud dítě dosáhlo zletilosti. Emancipaci mohly být děti mladší 24 let zbaveny otcovské moci, pokud je otec s přivolením soudu výslovně propustil, anebo když dvacetiletému synovi dovolil vést svou domácnost. Otec měl až do zletilosti dcery práva a povinnosti kurátora. Nebyl však způsobilým užívat své moci, pokud pozbyl zdravého rozumu, byl prohlášen za marnotratníka nebo byl pro zločin déle než rok ve vězení.

Opatrovnictví a poručenství

Všeobecný občanský zákoník z roku 1811 (dále jen „ABGB“) upravoval opatrovnictví a poručenství. Zákon poskytoval ochranu osobám nepoživajícím otcovské péče, nezletilým anebo těm, které z jiného důvodu nebyly způsobilé obstarávat své záležitosti. Poručník byl ustanovován osobám nezletilým za účelem poskytování péče a správy jejich jmění.

Opatrovník byl zřizován osobám zletilým, které upadly v šílenost nebo blbost, osobám marnotratným, nenarozeným, někdy u osob hluchoněmých, nepřítomných a u trestanců. Za marnotratníka se považovala osoba, která své jmění nerozvážným způsobem utrácela a sebe nebo svou rodinu dluhy svévolnými v nebezpečí nouze vydávala.

Osoby označované jako zuřiví, šílení a blbí nemohly samostatně jednat. Pokud tyto osoby nebyly pod mocí otcovskou či poručenskou, prohlásil je soud za šílené a ustanovil jim kurátora. K vyšetření duševního stavu osoby přibral soud dva znalce. Pokud byly takové osoby stále pod mocí otcovskou či poručenskou, tato se prodlužovala na základě soudního rozhodnutí, až došlo k ustanovení opatrovníka.

Způsobilost k právním činům byla tedy založena na zjištění jistých osobních nedostatků. Soud prováděl pouze důkazy k existenci duševní nemoci a hodnocením způsobilosti činit právní úkony se nezabýval. Osobu opatrovníka soud ustanovil postupem dle nesporného patentu č. 208 z roku 1854 platného do roku 1950. Kurátor byl soudem ustanoven

dokonce v případě duševní nezpůsobilosti k hájení vlastních zájmů osoby, která sice nebyla šílená, ale na duchu skleslá.

Řád o zbavení svéprávnosti

Dne 28. 6. 1916 bylo vydáno císařské nařízení č. 207 ř. z. o zbavení svéprávnosti (řád o zbavení svéprávnosti). Opatrovnictví bylo zřizováno nad osobami úplně nebo částečně zbavenými svéprávnosti, opatrovnictví nad osobami částečně zbavenými svéprávnosti se nazývalo podporou. Opatrovnictví se podle občanského zákoníku zřizovalo osobám hluchoněmým na základě jejich žádosti a dále vedle zákonného zástupce osobám nesvéprávným ke správě oddělené části majetku anebo k jednotlivým právním úkonům. Rozlišovalo se obecné a speciální opatrovnictví.

Osoby starší sedmi let mohly být úplně zbaveny svéprávnosti za předpokladu, že z důvodu duševní choroby či slabomyslnosti nebyly způsobilé obstarávat své věci. Zletilé osoby, které k řádnému obstarávání svých věcí vyžadovaly podpůrce, mohly být částečně zbaveny svéprávnosti. Stejně tak osoby marnotratné či navyklé zneužívání alkoholu nebo nervových jedů. Kdo byl zbaven úplně svéprávnosti, byl co do způsobilosti roven dítěti před dokonáním sedmým rokem.

Nově byla zavedena funkce zatímního podpůrce, pokud toho bylo třeba k ochraně svéprávné osoby nebo pokud byla taková osoba přijata do ústavu pro choromyslné či bylo zahájeno řízení o zbavení svéprávnosti. Zatímní podpůrce měl práva a povinnosti podpůrce osoby zbavené svéprávnosti. Ustanovení zatímního podpůrce se poznamenalo v pozemkové knize. Orgány podpory a opatrovnictví byli podpůrce, opatrovník a vrchnoporučenský úřad, kterým byl vždy soud okresní nebo sborový.

Ke správě právních záležitostí, kde se předpokládaly právnícké znalosti, byli opatrovníky ustanovováni advokáti, přičemž soudy měly postupovat se spravedlivou rovností. Správce veřejného nebo soukromého ústavu choromyslných byl povinen oznámit okresnímu soudu v jeho obvodu se nacházejícímu do 24 hodin, nejpozději do 48 hodin, přijetí každého choromyslného, který nebyl přijat na vlastní žádost. Pozdní oznámení této skutečnosti mělo za následek možnost uložení pokuty od 10 Kč do 1000 Kč.

Zbavení svéprávnosti pro duševní chorobu nebo slabomyslnost, bylo možné na základě návrhu nebo z úřední moci. Zbavení svéprávnosti pro marnotratnictví, pijáctví nebo zneužívání nervových jedů bylo možné jen na návrh. Pokud to vyžadoval veřejný zájem, mohl státní zástupce podat návrh na zbavení svéprávnosti. Dále tak mohl učinit v určitých případech starosta obce pobytu a domovské obce.

Před zahájením řízení o návrhu na zbavení svéprávnosti pro duševní chorobu nebo slabomyslnost mohl soud nařídít, aby bylo předloženo lékařské vysvědčení o duševním stavu chorého. Vyšetření nesmělo být konáno dříve než 14 dní před jeho předložením soudu. K obhajobě svéprávnosti proti soudnímu usnesení o uvalení opatrovnictví si mohl opatrovanec zřídit právního zástupce a vzít na sebe platný závazek k náhradě útrat zastupování.

Od výslechu osoby zbavované svéprávnosti bylo možné upustit jen tehdy, pokud nebylo jeho provedení vůbec možné anebo by hrozila újma takové osobě. Za účelem vyšetření duševního stavu osoby mohl soud tuto osobu nechat vyšetřit v ústavu po dobu nejvýše tří měsíců.

Zbavení svéprávnosti, zrušení a přeměna zbavení svéprávnosti po právní moci byla ihned opatrovníckým soudem vyhlášena a oznámena třetím osobám. Vyhláška o těchto skutečnostech byla vyvěšena na úřední desce, v obci trvalého pobytu osoby zbavené svéprávnosti a dokonce uveřejněna ve veřejných listech.

Dále byla vyhláška zaslána advokátům a notářům v obvodu okresního soudu, ve kterém měla osoba zbavená svéprávnosti pobyt. Totéž bylo oznámeno advokátní a notářské komoře. Nebyla-li ještě odstraněna duševní choroba nebo slabomyslnost, ale došlo k jejímu zlepšení, mohl soud přeměnit úplné zbavení svéprávnosti na částečné.

V tomto soudním řízení postupovaly soudy dle předpisů o řízení v nesporných právních věcech č. 208 ř.z. z roku 1854. Kromě toho platilo obdobně ustanovení civilního řádu soudního o provádění důkazů a opatření listin, předmětů ohledání a přezvědných věcí. Doručovat nemusel soud rozhodnutí osobě, o jejímž zadržení nebo zbavení svéprávnosti se rozhodovalo jen tehdy, pokud by to bylo pro její stav zřejmě bezúčelné nebo dokonce škodlivé.

Tzv. střední občanský zákoník jako důsledek právníkové dvouletky

Dne 1. 1. 1951 nabyl účinnosti zákon č. 141/1950 Sb., Občanský zákoník. Svěprávnost vznikala v plném rozsahu dosažením zletilosti tj. dovršením 18 roku. Kdo byl mladší než šest let, byl k právním úkonům naprosto nezpůsobilý a jednal za něj zástupce. Kdo dovršil šestý rok, byl způsobilý k právním úkonům, které byly výhradně k jeho prospěchu. Osoba patnáctiletá byla způsobilá k uzavírání pracovních smluv a k nakládání s vlastní odměnou za práci.

Ustanovení § 15 Občanského zákoníku umožňovalo zbavit osobu svéprávnosti za předpokladu, že byla starší šesti let a nebyla schopná obstarávat své věci pro duševní poruchu, která nebyla jen přechodná. Svěprávnosti mohl být soudem částečně zbaven ten, kdo je zletilý a není pro duševní poruchu, která není jen přechodná, nebo pro navyklé nadměrné požívání alkoholických nápojů nebo omamných látek a jedů schopen obstarávat si sám své věci. Ustanovení § 60 a násl. Občanského zákoníku upravovalo institut opatrovnictví pro osoby zbavené svéprávnosti.

Měl-li opatrovanec nebo poručenec nějaké jmění, sepsaly se movité věci a byl proveden jejich odhad. Skvosty se uložily do soudního depozita u státní spořitelny. U nemovitostí byl proveden v pozemkové knize zápis o zbavení svéprávnosti. Soudy také schvalovaly důležité úkony opatrovníků za opatrovance např. schválení odmítnutí dědictví, zmocnění k podání žaloby, schválení smíru, schválení hypotekární půjčky a nebyty nebo zcizení nemovitých věcí.

Při zmocnění k podání žaloby bylo nutné zjistit, zda nejde o spor beznadějný, jehož vedení by způsobilo soudnímu chráněnci jen výlohy. Tato právní úprava byla v porovnání s předchozí právní úpravou velmi stručná, nicméně v porovnání s Občanským zákoníkem z roku 1964 byla ještě podrobnější.

Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník

Náhradou za občanský zákoník z roku 1950 byly vydány tři právní předpisy tj. zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, zákon č. 109/1964 Sb., hospodářský zákoník a zákon č. 101/1963 Sb., zákoník mezinárodního obchodu. Občanský zákoník upravoval jen základní občanskoprávní vztahy. Československá právní věda se opírala o poznatky sovětské právní vědy a marxismus-leninismus. Pojem svéprávnosti byl opuštěn a nahrazen pojmem způsobilost k právním úkonům.

Pojem „nesvéprávný“ byl považován za znevažující. Zletilosti se nabývalo dovršením 18 roku a před dovršením 18 roku se zletilosti nabylo uzavřením manželství. Způsobilost k právním úkonům byla omezena nebo vyloučena přímo ze zákona z důvodu nedostatku věku, rozhodnutím soudu o zbavení nebo omezení způsobilosti k právním úkonům anebo přímo ze zákona díky přechodné duševní poruše.

Nezletilé osoby byly způsobilé jen k takovým právním úkonům, které jsou svou povahou přiměřené rozumové a mravní vyspělosti. Omezení nebo zbavení způsobilosti k právním úkonům se mohlo týkat zletilých i nezletilých osob. Tento občanský zákoník byl platný do 31.12.2013. V příštím díle si povíme, jak se právní úprava svéprávnosti změnila díky novému občanskému zákoníku od 1.1.2014.

Zdroje:

KNAPP, M., Právo manželské a rodinné jakož i poručenství a opatrovnictví, Praha, 1887

ROUČEK, F., Československý zákoník občanský a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, Praha: Československý kompas, 1926.

VESELÝ, V., Obecný zákoník občanský a souvislé zákony, Praha: V. Linhart, 1947.

SEDLÁČEK, J., Rodinné právo, Brno, 1934.

KRČMÁŘ, J., Právo rodinné, Praha – Smíchov: Typus, 1930.

MAYR, R., Soustava občanského práva, Brno: Barvič & Novotný, 1926.

HALOUZKA, V., Zákonné zastoupení obviněných – částečně nezpůsobilých k právním úkonům. In: Právník roč. 117, č. 6/1978, s. 549-557.

Mgr. Michaela Sigmundová, Ph.D.

CHARVATSKÝ KOSTEL SLAVÍ 435 LET OD SVÉHO VZNIKU

Renesanční katolický kostel v Charvátce, zasvěcený sv. Janu Křtiteli, byl vystavěn r. 1582 olomouckým biskupem Stanislavem II. Pavlovským. Dnešní podobu získal rekonstrukcí po požáru v roce 1882.

Na začátku 17. stol. (1611 – 1612) zde působil v duchovní správě jako farář sv. Jan Sarkander.

Kromě obcí Charváty, Drahlov, Čertyryje a Blatec byly od samého počátku k tomuto kostelu přiřazeny také Tážaly. Od r. 1875 „přešly“ do Charvát i Kožušany, které před tím patřily k farnosti slavonské.

Kostel stojí přímo uprostřed návsi na mírném kopečku a díky své zářivé bílé fasádě je nepřehlédnutelný.

FOTBALISTÉ UKONČILI PODZIMNÍ ČÁST SEZONY V I.B. TŘÍDĚ

Tabulka po podzimní části sezony 2017 - 2018 I. B. třídy skupiny B						
#	klub	výhra	remíza	prohra	skóre	body
1.	FK Nemilany	10	0	4	40:25	29
2.	TJ Sokol Třeština	9	0	5	36:28	27
3.	FK Šternberk "B"	9	0	5	25:29	26
4.	Sokol Troubelice	9	0	5	38:23	24
5.	SK Loštice 1923	8	0	6	31:27	23
6.	FK Velká Bystřice	8	0	6	32:29	23
7.	TJ SK Zvole	8	0	6	24:24	23
8.	Sokol Chomoutov	6	0	8	30:31	22
9.	Jesenec-Dzbel	7	0	7	32:26	21
10.	SK Slatinice	7	0	7	25:28	21
11.	Sokol Doloplazy	5	0	9	32:36	17
12.	FK Nové Sady "B"	4	0	10	28:27	13
13.	SK Červenka	4	0	10	18:43	13
14.	Sokol Kožušany	4	0	10	27:42	12

Tabulka po 4. kole podzimní části – starší benjamínci						
#	klub	výhra	remíza	prohra	skóre	body
1.	Sokol Doloplazy	9	2	1	56:28	29
2.	Sokol Kožušany	6	2	4	44:49	20
3.	TJ Tršice	4	0	8	34:38	12
4.	FC Drahlov	2	2	8	30:49	8

V neděli 12. listopadu 2017 ukončili naši fotbalisté podzimní část sezony v I.B. třídě, odloženým zápasem 13. kola na hřišti Nových Sadů. Toto jediné, byť velmi důležité vítězství venku a to 0:1 nad „B“ týmem tohoto oddílu, a po několika předchozích prohrách, nepřevážilo zklamání fanoušků z celé podzimní části sezony.

Konečně dokládá to níže uvedená tabulka. Poslední místo po 14. odehraných kolech soutěže, si po vítězství v 1. kole nad sestoupivšími Slatinicemi, nepředstavoval ani ten nejzavrtlejší pesimista a starší pamětníci si takové umístění v polovině soutěže prakticky nepamatují.

Ani tříbrankový střelec v tomto zápase a střelec jedné branky v následujícím zápase v Doloplazích, Václav Stuchlík, netušil, že nadlouho, vlastně až do konce podzimní sezony, bude vycházet střelecky naprázdno, tak jako většina hráčů.

Z tohoto střeleckého marastu vynikli pouze Thomas Martin s 8 a Soušek Martin se 6 brankami. Pátý nejhorší útok co do počtu vstřelených branek, by ještě nebylo tak tragické, ale 42 obdržených branek absolutně nesvědčí o dobré práci v obranné fázi mužstva, ani co se postu brankáře týče. V hodnocení zápasů v domácím prostředí jsme rovněž na posledním místě pouze se 2 vítězstvími v normální hrací době a 1 vítězstvím na penalty, 4x jsme prohráli (jednou na penalty), tedy s 9 body a pasivním skóre 21:25. Z venku to bylo pouze 1 vítězství a 6 proher. Logicky z toho vyplývá postavení v tabulce takové jaké je.

Pokud se v zimním období nezlepší tréninková morálka, bojovnost a odhodlání pro daný stav něco udělat, můžeme se dočkat pádu do okresního přeboru, který dle mnoha názorů není tou „pravou ořechovou“ soutěží pro náš oddíl. Velký bodový odstup dává malou naději přiblížit se více středu tabulky a vyhnout se sestupové anabázi. Věřme, že hráči na jaře nás přesvědčí o opaku. Budeme držet palce!

Žáci – starší benjamínci, po 4 kolech turnajového způsobu soutěže, ve skupině BST 07, obsadili pěkné 2. místo, viz tabulka. Lze si jen přát, aby jim fotbalové nadšení, patrně z jejich dosavadního vystupování na hřišti, vydrželo co nejdéle a do budoucna položili solidní základ mládežnické kopané v obci.

V posledním Zpravodaji byla zmínka o 1. FC Olomouc, ženách, které hrají v místním areálu své druholigové zápasy, třeba i s oddíly až z Prahy. Rovněž ony ukončily podzimní část na solidním 5. místě, když z 10 zápasů 4x vyhrály, 1x remizovaly a 5x prohrály. Samozřejmě v jarní části budou pokračovat na našem hřišti a vzhledem k tomu, že jejich doposud odehrané zápasy byly vcelku atraktivní a zajímavé, již dopředu zvou místní fanoušky na jejich zbývajících domácích zápasy.

Krásné prožití svátků vánočních přeje fotbalový oddíl.

NAŠI NEJMENŠÍ HASIČI V HLUBOČKÁCH, NA LOKOMOTIVĚ A V NOVÉ HRADEČNÉ

JEDNA Z LIDICKÝCH OBĚTÍ ZANECHALA SVOU STOPU V NAŠÍ OBCI

Při příležitosti letošního 75. výročí lidické tragédie uvádím pro naše čtenáře malou zajímavost, na jejímž začátku bylo svatební veselí, odehrávající se 11. února 1915 v Kožušanech v hospodě u Nakládalů č. 39 (viz kopie oddací matriky) a na jejím konci více zmíněná lidická tragédie v červnu 1942.

Fol. 90 Oddací matrika pro m. radu									
Tm. et Fol.	Rok, měsíc a den oddávky	Jméno a charakter oddávajícího kněze	Zemicha		Něvěsty		Státi		Věk
			Jméno, stav a filiace	Náboženské	Náboženské	Státi	Státi	Věk	
II	1915	Horáček	Horák Štěpán rozený Jan	katolický	katolický	svobodný	svobodný	24	11
1	40	11	Horák Štěpán rozený Jan	katolický	katolický	svobodný	svobodný	24	11
			Horák Štěpán rozený Jan	katolický	katolický	svobodný	svobodný	24	11
			Horák Štěpán rozený Jan	katolický	katolický	svobodný	svobodný	24	11
			Horák Štěpán rozený Jan	katolický	katolický	svobodný	svobodný	24	11
			Horák Štěpán rozený Jan	katolický	katolický	svobodný	svobodný	24	11
			Horák Štěpán rozený Jan	katolický	katolický	svobodný	svobodný	24	11
			Horák Štěpán rozený Jan	katolický	katolický	svobodný	svobodný	24	11
			Horák Štěpán rozený Jan	katolický	katolický	svobodný	svobodný	24	11

HORÁK ŠTĚPÁN

narozen dne 10. března 1887 v Lidicích. Vyučil se řezníkem a své řemeslo zde provozoval až do roku 1914, kdy byl povolán do c. a k. armády. Ve válečném roce 1915 se 11. února jako rezervista při vojsku v Kožušanech oženil s Terezií Kratochvílovou, která byla služebnou a chůvou v rodině hostinského a řezníka Maxmiliána Nakládalů. Po skončení 1. svět. války se Štěpán Horák vrátil do rodných Lidic a tady v domě č. p. 37 žil až do osudného 4. června 1942, kdy byl s celou rodinou zatčen, odvezen do Prahy a tam se svým synem Štěpánem a dcerou Marií popraven dne 16. června 1942 v Kobyliších společně s ostatními dvaceti šesti občany z Lidic.

HORÁK ŠTĚPÁN ml.

syn Štěpána Horáka, narozen dne 5. ledna 1920 v Lidicích. Po absolvování obecné a měšťanské školy učil se na Kladně řezníkem, a tam byl i po vyučení nějaký čas zaměstnán. Potom se vrátil do Lidic, kde vypomáhal v otcově živnosti. Týden před lidickou tragédií byl se svým otcem, sestrou a ostatními příbuznými zatčen a odvezen na gestapo do Kladna. 16. června 1942 ho Němci převezli do Prahy a zde v Kobyliších ještě téhož dne skončil jeho život před popravčí četou.

HORÁKOVÁ MARIE

dceru Štěpána Horáka, narozena dne 9. ledna 1923 v Lidicích. Když vychodila obecnou a měšťanskou školu, vstoupila do učení v textilním obchodě v Kladně. Byla rovněž zatčena a odvezena do Prahy a tam dne 16. června 1942 popravena.

Z pěti stovek obyvatel Lidic bylo 173 mužů zastřeleno na místě, 53 žen zemřelo v koncentračním táboře Ravensbrück a 88 dětí přišlo o život v koncentračním táboře Chelmno. Dodatečně Němci popravili 15 již dříve uvězněných členů rodin Horákových a Stříbrných a 11 mužů a chlapců, kteří v osudný den nebyli doma v Lidicích – celkem 26. Válku přežilo 143 žen a 17 dětí.

NAŠI CHOVATELÉ BODOVALI I ZA HRANICEMI ČS. REPUBLIKY

Mistři klubu Vídeňských králíků Čech a Moravy:
Z. Kreml, V. Bílý a J. Durančík

Výstaviště Flora Olomouc ve spolupráci s Českým svazem chovatelů uspořádala 27. – 28. října 2017 v největším výstavnickém pavilonu ve Smetanových sadech (pavilon A) Moravskou chovatelskou výstavu, na níž byli představeni králíci všech plemen a barevných rázů ve čtyřčlenných kolekcích, hrabavá a vodní drůbež, husy a krůty a také holubi všech plemen.

Kožušánští chovatelé se na této výstavě skvěle prezentovali – v odbornosti holubů obsadili 4. místo, v odbornosti drůbeže 3. místo a v odbornosti králíků bezkonkurenčně 1. místo.

Znameníť zabodovali naši chovatelé 10. – 11. listopadu 2017 v Žilině na Slovenské klubové výstavě Vídeňských králíků. Členu ČSCH Kožušany Zdeňku Kremplovi byla udělena 1. cena za nejlepšího králíka (samce) této Slovenské národní klubové výstavy a teprve čtrnáctiletý mladý chovatel Vojta Bílý získal za svoji kolekci králíků Vídeňských modrošedých čestné ocenění a z Žiliny do Charvát si přivezl nádherný pohár.

A do třetice všeho dobrého – na Národní speciální výstavě Vídeňských králíků, konané 25. 11. 2017 v Kolíně, zvítězil v kategorii Vídeňský černý náš chovatel Pavel Valouch. Předvedl zde nejlepší čtyřčlennou kolekci, nejlepší samici i nejlepšího samce. Zdeněk Kreml byl za nejvyšší ocenění kolekce králíků Vídeňských bílých jmenován Mistrem klubu a stejný titul získal i Vojta Bílý za plemeno Vídeňský modrošedý. V celé historii tohoto celonárodního klubu je Vojta Bílý nejmladším vítězem. Čestnou cenu s pohárem za Vídeňské modré si domů přivezl také Jakub Durančík.

Všem, kteří nás tak výtečně reprezentovali, tímto blahopřejeme a vyjadřujeme obdiv a díky.

M. Ženčák

NAŠI JUBILANTI V ROCE 2018

Leden:

Soušek Bohumil 86 let
Buchtová Dobroslava 75 let

Únor:

Acler Lubomír 86 let
Doubravská Helena 82 let
Buchta Lubomír 81 let
Lakomý František 80 let
Buchta Evžen 70 let

Březen:

Müllerová Marie 92 let
Řoutilová Ludmila 89 let
Vaničková Anežka 87 let
Vaniček Rostislav 87 let
Lampar Jaroslav 87 let
Mlčochová Zdena 75 let

VZPOMÍNÁME

Navrátil František †16. 10. 2017 (84 let)
Čubová Gabriela †22. 10. 2017 (40 let)

Ve věku 66 let zemřel 27. října po těžké nemoci bývalý kožušanský občan **Miroslav Sedláček**.

27. října zemřel kožušanský rodák **Josef Ustrnul** – dožil se věku 90 let

Čest jejich památce!

HUBERTOVA JÍZDA

Spojení krásy a barevnosti podzimní krajiny s půvabem koní a jezdců (jezdkyň) – to je tradiční Hubertova jízda, která se rok co rok odehrává v prostoru u drahlovského zemědělského střediska pod patronací jezdeckého oddílu TJ Sokol Charváty.

Letošní setkání koňáků se konalo v sobotu 21. října. Po slavnostním zahájení v 10:00 hod. dopoledne následoval bohatý program: **Vyjížďka terénem, Hon na lišku, Židličková, Parkur křížový, Parkur 80 cm a Parkur mini maxi.**

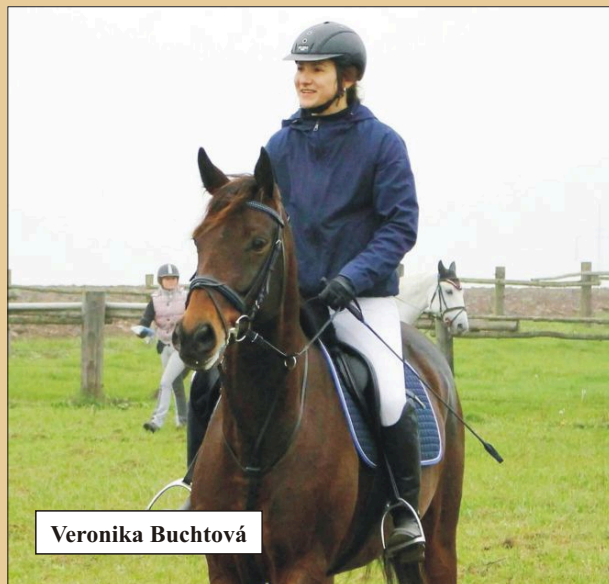
Jezdeckého klání se zúčastnila i čtrnáctiletá **Lenka Vacová** z Kožušan s koněm **La Perla** a také tážalská rodačka **Veronika Zvěřinová** roz. **Buchtová** se svým polokrevníkem **Onyx**, která tu závodila za jezdecký oddíl TJ Equiclub Třebíč.

Mimo pestrého programu bylo pro diváky zajištěno i hojné občerstvení. Pro vítěze jednotlivých disciplín měli pořadatelé připraveny hodnotné věcné ceny.

Vydařený Jezdecký den byl zakončen večerním setkáním a posezením všech jezdců a milovníků koní v hospodě „U Davida“ v Drahlově, které bylo zpestřeno bohatou tombolou.

Pořadatelé TJ Sokol Charváty děkují všem zúčastněným a na všechny se těší v příštím ročníku Hubertovy jízdy.

M. Ženčák

Veronika Buchtová

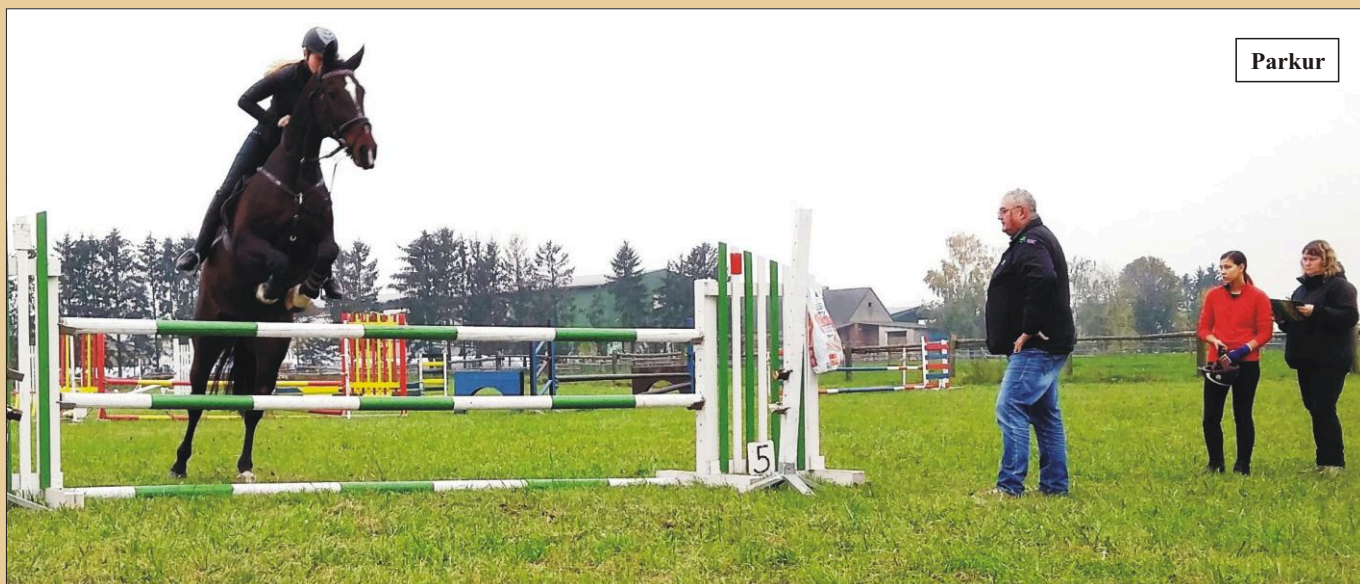
Poníci Sun Shine, Jurášek, Markýza
a Bára přijeli z Majetína

Lenka Vacová

Lenka Vacová

Parkur